

Ролята на подвижните игри за стимулиране на речевата активност на децата

Росен Алексиев

The role of mobile games for stimulating of the speaking activity in children: Social situations and roles in mobile games in which children participate play a role in changing the structure of children's psychophysics. Mobile games allow children to communicate and cause an influence on speech activity.

Key words: children, mobile games, speech activity motor activity, physical ability, qualities

ВЪВЕДЕНИЕ

За предучилищната възраст играта се оказва основното пространство за самоизява и самореализация на детето. Мястото на играта в живота на детето от предучилищна възраст се определя и от подражателното му отношение към действителността. Тук влияние оказва и специфичното за всяка възраст „вграждане“ на личността в системата на обществените отношения [5].

Социалните ситуации при подвижните игри и социалните роли, в които влизат децата съдействат за изменение структурата на детската психика. Ръководени от общата цел и крайният резултат децата се учат да действат съвместно, да живеят с интересите на детското общество и обогатяват ценностната си ориентация [6, 10].

Физическите упражнения, които се включват в подвижните игри съдействат за физическото и психическо укрепване на децата. Подобрява се функционалната натовареност и способността за бърза ориентация в различни условия [2, 3, 4].

Игровата задача и правилата на играта определят последователността на игровите действия. Те са формата, с която се осъществява речевото съдържание на играта и се определя нейния сюжет. Това не са само външни практически действия, които могат да се видят, но и сложни умствено-практически действия, съчетани с речеви [1, 9].

ИЗЛОЖЕНИЕ

Работната хипотеза на изследването се основава на предположението, че подвижните игри дават възможност за общуване между децата, формира се тяхната личност и силно въздействат върху речевата активност.

Целта на изследването е да се разкрие въздействието на подвижните игри върху динамиката на речевата активност на 5 – 6 годишните деца.

Задачи:

1. Да се изследва динамиката на физическата дееспособност като резултат от цялостната двигателна активност в детската градина.

2. Да се установи ролята на подвижните игри за повишаване на речевата активност на 5 – 6 годишните деца.

3. Да се изследва доколко създадените в процеса на подвижните игри ситуации и вариативните им отклонения развиват способността на детето за общуване и социална активност.

Предмет на изследване е въздействието на игровата дейност върху речевата активност и комуникативната способност на децата от предучилищна възраст.

Обект на изследване са 50 деца на възраст 5 – 6 години от целодневни детски градини в град Шумен.

МЕТОДИКА И ОРГАНИЗАЦИЯ НА ИЗСЛЕДВАНЕТО

За изследване динамика на основните и специфични психомоторни качества използвахме следните тестове: 1) 40 м. гладко бягане (сек); 2) скок на дължина от място с два крака (см); 3) хвърляне на плътна топка с две ръце над глава (см); 4)

бягане за издръжливост (м); 5) проба на Оскар – Ман; 6) тепинг – тест; 7) проба за координация на движенията; 8) проба на Бурдон.

Опитно-изследователската работа проведехме на базата на разработена експериментална програма през периода от месец XI 2007 г. до месец V 2008 г. В ежедневните занимания на децата от Е група бяха въведени четири игри с речева насоченост: „Врабчета и деца“, „Врабчета и котки“, „Сивият котарак“, „Пчелички“ [2, 7, 8]. На базата на участието на децата в игрите изчислихме: речева активност, общителност и активна социална позиция. Резултатите от изследванията получиха своята интерпретация посредством вариационен и корелационен анализ.

Анализ на получените резултати. Анализът на резултатите от Тест № 1 до Тест № 4 разкрива нивото на двигателните качества като компоненти на физическата дееспособност при децата от Е и К групи. При измерванията очакваните съществени различия не се потвърдиха. Съпоставяйки получените резултати от първото и второто изследване установихме минимална разлика по някои от тестовете в полза на Е група.

При Тест № 1 „40 м. гладко бягане“ резултатите при К и Е групи са еднакви - $x\hat{1} = 8,6$ сек. Установи се, че по показателя за издръжливост (Тест № 2) групите отстъпват значително от изискванията за съответната възраст в национален мащаб. Въпреки тези констатации, проследявайки развитието на постиженията при Е и К групи се наблюдава определен прираст в съответните двигателни качества. Тук влияние са оказали както проблемите, свързани с обучението в двигателни дейности, така и ограничените възможности на децата да реализират необходимия обем от двигателна активност през зимния период.

При децата от Е група се наблюдават по-добри проявления на въображението, измерени чрез пробата на Оскар – Ман (Тест № 5). Резултатите показват, че $x\hat{1}_1 = 180,4$ сек., а $x\hat{1}_2 = 138,8$ сек. при сравнително голям коефициент на вариативност – $V_1 = 37,8$ % и $V_2 = 41,9$ %, което е показател за разнообразните възможности на децата.

При К група $x\hat{1}_1 = 213,1$ сек., а $x\hat{1}_2 = 196,7$ сек. при коефициенти на вариативност – $V_1 = 23,6$ % и $V_2 = 31,2$ %.

Аналогични са резултатите от теста на Бурдон (Тест № 7), където децата от К група имат по-добри постижения с разлика равна на 53,5 сек. в тяхна полза. За да се формира адекватна психофизическа годност у децата е необходимо да се оптимизират онези елементи от нейната структура, касаещи психическата ситуативна готовност и мотивация за определен вид дейност.

Бихме казали, че предложените в експеримента подвижни игри не са повлияли в голяма степен върху подобряване на физическата дееспособност при децата от Е група и в определена степен са дали положителен резултат върху психическата готовност, включваща знания, мисловни процеси, разпределение на вниманието, концентрация и волеви компонент.

Средните стойности на общата речева активност /ОРА/ при К група в игрите варира между 20 и 50 пъти. При Е група тези стойности са $x\hat{1}_1 = 21,6$ пъти и $x\hat{1}_2 = 57$ пъти. Средната стойност на употребените думи и участието на децата от Е група в първата игра („Врабчета и деца“) е 21,6 при коефициент на вариативност - 10,3 %. При втората игра („Врабчета и котки“) средната стойност на ОРА на децата от К и Е групи съвпадат - $x\hat{1}_1 = 29$. Резултатите от участието на децата от двете групи в игри три и четири („Сивият котарак“ и „Пчелички“) в началото и в края на изследването са близки по своите стойности – те са започнали с еднакви речеви възможности.

По отношение на общителните възможности /КоО/ децата от двете групи се различават. Установено е, че и по отношение на коефициента на лидерството /КоЛ/ в началото на експеримента децата от двете групи показват съответно $x\hat{1}_1 = 25,3$ за К група и $x\hat{1}_1 = 26,3$ за Е група. В края на експерименталната работа се наблюдава

значително повишение на ОРА, КоО и КоЛ в сравнение с първоначалните данни, като това по-видимо е изразено при децата от Е група. Там изпълнението на ръководната роля на изследваните деца е подкрепено от публичната стимулираща оценка на учителя, водеща до повишаване на общата активност, а оттам и на социалната активност.

В края на педагогическия експеримент при участието си в играта „Сивият котарак“ децата от Е група показват прираст от 0,8 думи в сравнение с децата от К група. При изпълнението на играта „Врабчета и котка“ децата бяха затруднени от редуването на скачане и изговаряне на думите. Подобно затруднение се наблюдава и при играта „Пчелички“ при определяне на ОРА. Големият брой думи и движения затруднява децата и от двете групи. Въпреки това Е група имат резултат 0,7 пъти по-голям от К група. КоО е по-висок при К група - $x\uparrow_2 = 25,1$ срещу Е група $x\uparrow_2 = 23,4$. Тук вероятно влияние е оказало и различието във възрастовия състав на изследваните групи.

В края на експеримента се установи ярко изразена корелационна връзка между ОРА и КоО при изпълнение на четирите игри в границите на $r = 0,88 - 0,99$. Коефициентът на вариативност $V = 38,5\%$ определя различните предпочитания относно лидерството в отделните игри.

ИЗВОДИ

1. Прирастът на физическата дееспособност при децата от Е група не е много голям, но е статистически достоверен.

2. Подвижните игри като дейност в подчертана колективна и комуникативна природа допринасят в значителна степен за повишаване речевата активност, развиват способностите за общуване и обща социална активност на 5 – 6 годишните деца от предучилищна възраст.

3. Въз основа на получените резултати от нашето изследване, препоръчваме в детските градини заниманията с двигателни дейности да се наситят приоритетно със съдържателни и емоционални подвижни игри.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Баксанова, Е. Играта и развитието на детската реч в предучилищна възраст. Бургас, 1992.

[2] Буюклиев, П. Подвижните игри в детската градина. С., МиФ, 1992.

[3] Витанова, Н. Играта на децата от предучилищна възраст. С., Просвета, 1991.

[4] Даскалова, Р. Подвижните игри за развитието на моторната памет. // Предучилищно възпитание № 2, 1994.

[5] Момчилова, А. За оптимизиране на двигателната подготовка на 5 – 6 годишните. // Предучилищно възпитание. Кн. 2, 2002.

[6] Пиръов, Г. Играта и играчката в живота на детето. С., 1979.

[7] Писарски, К. Весел старт. С., МиФ, 1989.

[8] Писарски, К. За игри дошъл е час. С., НП, 1987.

[9] Тимчев, М. Двигателно и интелектуално пространство в развитието на детето. С., 2001.

[10] Факирска, Й. Пред прага на училището. С., 2000 г.

За контакти:

Доц. д-р Росен Алексиев, Катедра “ТМФВ и спорт”, Шуменски университет “Епископ Константин Преславски”, тел.: 054-830357, e-mail: natalyka@mail.bg

Докладът е рецензиран.